

Bronnenoverzicht

Literatuurlijst

- Addink-Samplonius, M., 1973: Van Hilversum naar Laren in de Bronstijd, in *Tussen Vecht en Eem* 3, 2, 21-23.
- Addink-Samplonius, M., 1976: *Archeologische monumenten in Nederland. Hilversum/Laren de gemene heide van Gooiland*, Bussum
- Addink-Samplonius, M., 1983: De opgravingen van Albertusperk in het Gooi, circa 1840 en 1856, in: *Urnen Delven. Het opgravingsbedrijf artistiek bekeken*, 66-103
- Addink-Samplonius, M., 1983: De Zeven Bergjes te Laren (N-H), in *Urnen Delven. Het opgravingsbedrijf artistiek bekeken*, 96-103
- Aertz Colom, Jacob. 1639-1661: *'t Graefschap Holland nieulyx uytghegheven*
- Alterra, 2005a: Bodemkaart van Nederland, 1:50.000, blad 32 W, Amersfoort.
- Alterra, 2005b: Geomorfologische kaart van Nederland, 1:50.000, blad 32, Amersfoort.
- Alterra, 2009: Bodemkaart van Nederland, 1:50.000, blad 26 West, Wageningen.
- Alterra, 2008: Geomorfologische kaart van Nederland, 1:50.000, blad 26 W/O, Wageningen.
- Anoniem, 1957: Huizen, in *KNOB* 1957, 56, 53-54.
- Anoniem, 1960: Laren (N-H), in *Westerheem* 1960, 65.
- Anoniem, 1960: Laren (N-H), in *Westerheem* 1960, 131.
- Anoniem, 1961: Laren (N-H), in *Westerheem* 1961, 65.
- Anoniem, 1973: Activiteiten archeologische werkgroep Naerdincklant, in *De Bel*, 12, 1.
- Anoniem, 1973: Van Hilversum naar Laren in de Bronstijd. Expositie gewijd aan de Hilversum-cultuur, *De Vaart*, 1-6.
- Anoniem, 1976: Afdeling Naerdincklant, in *Westerheem* 1976, 110.
- Anoniem, 1989: Blaricum, in *Archeologische kroniek van Noord-Holland over 1988*, 280.
- Anoniem, 2005: Over en onder de Westerheide, in *Gooi- en Eemlander* 17.
- Anoniem, 2007: In Museum Hofland: Vroegste bewoners Gooi, in *Gooi en Eembode*, 8.
- Anoniem, 2007: *Plangebied Mosselweg 8a. Gemeente Blaricum, Archeologisch vooronderzoek: een bureau- en inventariserend veldonderzoek (RAAP-notitie 2064)*
- Appelboom, Th.G., 1954: Een vindplaats van Mesolithische werktuigen op de Gooise heide, in *Westerheem* 3, 5, 38-43.
- Bakker, J.A., 1957: De eerste bewoners van het Gooi, in *Wij in Hilversum, driemaandelijks tijdschrift door de gemeente Hilversum aangeboden aan de Hilversumse bevolking ter bevordering van de burgerzin* 3, 56-57.
- Bakker, J.A., 1958: Een strijdhamer-fragment uit het Gooi, in *Westerheem* 7, 22-24.
- Bakker, J.A., 1960: Laren, in *KNOB* 59, 268.
- Bakker, J.A./ J. Ypey, 1963-1964: Vroeg-middeleeuwse vondsten uit het Gooi (6de – tot 10de eeuw), in *Mededelingen van het Museum voor het Gooi en Omstreken*, VIII, 40-60
- Bakker, J.A., 1964: Laren, in *KNOB* 63, 309.
- Bakker, J.A., 1966: Een nederzetting van de Trechterbekercultuur te Laren (N-H), in *Addendum*, 170-171.

- Bakker, J.A., 1966: Naschrift betreffende de C14-getallen, in *In het voetspoor van A.E. van Giffen*, 157-159.
- Bergman, W.A./ E.A. Schorn, 2007: *Laren Logosberg. Archeologisch Bureauonderzoek* (BAAC rapport V07.0225)
- Blaeu, 1657: *Toonneel des Aerdrycks oftewel Nieuwe Atlas*
- Blijdestijn, R., 2005: *Tastbare Tijd, Cultuurhistorische atlas van de provincie Utrecht*, Utrecht.
- Boer, B. de, 2002: De Romeinen in Laren?, in *Kwartaalbericht Historische Kring Laren* 82, 5-6.
- Boer, A. de, 2004: *Eemnes, Wakkerendijk 68: bureauonderzoek en IVO* (ADC-rapport 263).
- Boer, A. de, 2007: Eemnes, Wakkerendijk 68, in *Archeologische Kroniek Provincie Utrecht 2004-2005*, Utrecht, 272.
- Bont, Chr. de, 2008: *Vergeeten land; ontginning, bewoning en waterbeheer in de westnederlandsche veengebieden (800-1350)*, Dissertatie Wageningen Universiteit.
- Bont, Chr. de, 2009: Twee vechten om de Eem. Over de ontginningsgeschiedenis van Eemnes, in *Tussen Vecht en Eem* 27, 3, 213-226.
- Bont, Chr. de, 1991: Het historisch-geografisch gezicht van het Nedersticht; een cultuurhistorisch landschapsverkenning van de provincie Utrecht, in *DLO Staring Centrum* 133.
- Borger, D., 2002: Keien, in *Geomus* 9, 1, 10-11.
- Buijtendorp, T., 2007: Wetenswaardigheden uit de geveilde bibliotheek van Glasbergen en Van Giffen, in *Westerheem* 56, 2, 58-66.
- Craandijk, J./P.A. Schipperus, 2005: *Wandelingen door Nederland met pen en potlood, 4de deel*, Utrecht.
- Cruysheer, A.T.E., 2006: Laren, Janskerkhof, in *Holland Archeologische Kroniek* 2005-38, 41.
- Cruysheer, A.T.E., 2006: Vuurstenen werktuigje uit Laren, in *Jaarboek 2005 van de Archeologische afdeling Naerdincklant*, 29.
- Cruysheer, A.T.E., 2007: De Luchtvaartarcheologie van Gooi en Vechtstreek, in *Jaarboek 2006 van de Archeologische afdeling Naerdincklant*, 51-59.
- Cruysheer, A.T.E., 2008: Vergeeten vliegtuigen. Luchtvaartarcheologie tussen Vecht en Eem, in *Tussen Vecht en Eem. Tijdschrift voor regionale geschiedenis*, 26, 2, 88-97.
- Cruysheer, A.T.E., 2009: De Ijzertijd en Romeinse tijd van het Gooi, in *Jaarverslag Naerdincklant 2008*, 61-85.
- Dekker, C./M. Mijnsen-Dulith, 1995: *De Eemlandsche Leege Landen: ontginningen rond de mond van de Eem in de 12^e en 13^e eeuw*, Utrecht (Stichtse Historische Reeks 19).
- Domisz, Cornelis. en/of Evert van Schaick, circa 1539: *De Limieten van Gooiland en het Sticht*
- Exaltus, R.P./P.J. Orbons, 1995: *Archeologisch Onderzoek op de kasteelterreinen Slot van Abcoude, Huis te Vreeland en Huis ter Eem*, Amsterdam (RAAP-rapport, 116).
- Fijma, P., 2003: *Archeologisch onderzoek Postiljon te Laren. Inventariserend Veldonderzoek*, Assen (Grontmij archeologische rapporten DR138454).
- Geenen, B. van, 1980: Opgravingen hofstede Ruijsdael Blaricum, in *De Ratel, Historische Kring Huizen*. Huizen.
- Groeneveld, J., 2010: De doodwegen naar het Sint Janskerkhof te Laren, in *Tussen Vecht en Eem*, pag. 35-51
- Groot, R.W. de, 2008: *Plangebied uitbreiding begraafplaats. Gemeente Blaricum, Archeologisch vooronderzoek: een bureau- en inventariserend veldonderzoek* (RAAP-notitie 2864)

- Groot, R.W. de, 2007: *Plangebied Dorpstraat/Brinklaan. Gemeente Blaricum, Archeologisch vooronderzoek: een bureauonderzoek met veldtoets* (RAAP-notitie 2337)
- Gross, W., 1981: 60 Jaar Hilversumse Kei, in *De kei van Hilversum, speciale uitgave van Tussen Vecht en Eem*, Hilversum, 186-201
- Hoog, S. de., 1978: *Eemland beschrijving van een weerbarstige landstreek*, Baarn.
- Hugenholtz, J., 1964: Laren (N-H), in *Westerheem 1964*, 166.
- Huizing-Scheur, A., 2006: *Archeologisch onderzoek Kolonel Pal Kazerne te Crailo, Bureauonderzoek*, Assen (Grontmij archeologische rapporten 361)
- Jager, D.H. de/ I.M.C. Nuijten, 1998: *Ontwerp-bestemmingsplan Wakkerendijk/Meentweg. Gemeente Eemnes, Verkennend archeologisch onderzoek*, Amsterdam (RAAP-rapport 390).
- Klaveren, H.W. van, 2005: *Bureauonderzoek Eemnesserweg 44-44a te Baarn* (Synthegra projectnr 17506, rapport 2005- 065), 1-14.
- Kok, D.H. (red.), 1996: Kasteel Ter Eem, in *Archeologische Kroniek Provincie Utrecht 1994-1995*, 41-42.
- Kos, A./ K. Abrahamse, 2007: *Erfgooiers - Ten eeuwigen dage*, Zwolle.
- Koster, J.P.M., 1982: Hoe was het ook al weer, in *Jaarverslag Naerdincklant 1981*, 7-9.
- Kremer, K., 1999: De oudste bewoningssporen in Laren, in *Historische Kring Laren, Kwartaalbericht 68 – 1999.2*, 17-19.
- Kremer, K., 1999: De grafheuvels op de Larense heide, in *Kwartaalbericht Historische Kring Laren 70*, 22-27.
- Kremer, K., 1999: Het heidelandschap tussen Laren en Hilversum- ontstaan en geschiedenis, in *Kwartaalbericht Historische Kring Laren 67*, 8-12.
- Lange, P.W. de, 1990: *Grepen uit Hilversums historie van 900-1800*, Hilversum.
- Leeuw, L.F. de, 2005: Archeologisch booronderzoek Huizerweg 8, gemeente Blaricum, in *Hollandia reeks 72*, 1-14.
- Leijnse, K., 2005: *Plangebied Blaricummermeent, gemeente Blaricum: een inventariserend archeologisch onderzoek (karterend booronderzoek 2de fase)*, Amsterdam (RAAP-rapport 1171).
- Leijnse, K., 2006: 1 Prehistorie. Bodemvondsten: De Blaricummermeent bewoond, in *De BlaricummerMeent. Wonen en werken aan het water. Geschiedenis herhaald*, 10-19.
- Leijnse, K./Hofland, W., 2006: 2 Middeleeuwen. Eemdelta: water in de Blaricummermeent, in *BlaricummerMeent. Wonen en werken aan het water. Geschiedenis herhaald*, 20-29.
- Lil, R. van, 2006: *Eemnes, Eikenlaan. Een bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek in de vorm van borgingen* (ADC-rapport 605) 1-15.
- Manssen, W.J./J.A. Bakker, 1967: Huizen, in *KNOB 66*, 30-31.
- Mensch, E. van, 2009: Het Sint Janskerkhof met de doodwegen, in *Historische Canon tussen Vecht en Eem*, 34-38.
- Mijnssen-Dutilh, M., 2007: Amersfoort lag aan zee, in *Waterschapskroniek Vallei & Eem 777-1616*.
- Modderman, P.J.R., Opgraving in de Zeven bergjes bij 't Bluk, gemeente Laren, in *Westerheem 1952*, 136.
- Noort, R. van de, 1988: *De Utrechtse Heuvelrug en het Gooi in de Vroege Middeleeuwen; een archeologisch perspectief*, Doctoraalscriptie Middeleeuwse archeologie, Amsterdam University Press.
- Oliemans, N., 1983: Veldverkenning, in *Jaarverslag Neardincklant 1982*, 14-18.
- Oliemans, N., 1982: Veldverkenning , in *Jaarverslag Neardincklant 1983*, 15-19.
- Oosterhout, A. van, 1844: Kaart van Gooiland na de heide verdeling van 1843, Amsterdam.

- Out, J., 1989: Op zoek naar schatten...: Nieuwe feiten over een oude kerk, in *Historische Kring Eemnes* 11, 1, 8-11.
- Out, J., 2008: *Kroniek van Eemnes*, Eemnes. www.historischekringeemnes.nl
- Out, J., 2008: Twee tuinbeelden van Eemlust, in *Historische Kring Eemnes*, 30, pag. 30-32
- Pape, Jan de. circa 1526: *Ronde kaart van Gooiland*
- Perquin, F., 2006: Gevechten rond 'de tweede Eem'. Boekje van Amersfoortse amateurarcheoloog Wulfred Hofland houdt de gemoederen bezig, in *De Gooi- en Eemlander*.
- Pos, S., 1977: Afdeling Naerdincklant, Hilversum Opgraving Slot Ruysdael, in *Westerheem* 1977, 190.
- Pos, S., 1986: To find or not to Find, in *Jaarverslag Naerdincklant 1985*, 7.
- Pos, S., 1986: Verslag opgraving van het Huis Ruysdael, in *Jaarverslag Naerdincklant 1985*, 7-9.
- Post, H. c. 1750: Nieuwe kaart van Gooilandt, Amsterdam.
- Prins, H./ M. de Wolf/ R. Hoksbergen, 2006: *De BlaricummerMeent – Wonen en werken aan het water. Geschiedenis herhaald*, Hilversum.
- Roessingh, W., 2006: *Laren – De Rijt 6. Een bureauonderzoek* (ADC Rapport 654).
- Ruegg, G.H.J., 1964/1965: De kwartaire geologie van het Gooi, in *Mededelingen van het Museum voor het Gooi en Omstreken* VIII, 61-82.
- Ruegg, G.H.J., 1975: De geologische ontwikkeling van het Gooi gedurende het kwartaair, in *K.N.A.G. Geografisch Tijdschrift* IX, 3, 202-213.
- Ruegg, G.H.J., 1981: De aardkundige geschiedenis van het Gooi, in het bijzonder met betrekking tot de nabij de oppervlakte liggende afzettingen, in *De kei van Hilversum, speciale uitgave van Tussen Vecht en Eem*, Hilversum, 202-207.
- Runhaar, H., 2004: Exotische villa op plek Drakenburg, in *De Gooi- en Eemlander*, feb.2004.
- Sar, J. van der, 2009: Archeologische vondst in moestuin Blaricum, in *Jaarverslag Naerdincklant 2008*, 33.
- Schaftenaar, H./Tol, ir.T. van, 1983: Het bodemonderzoek op de Laarder Eng, in *Kwartaalbericht Historische Kring Laren* 6, 4-6.
- Schaftenaar, H., 19784: Onderzoek op de engen en kampen van Laren, in *Jaarverslag Naerdincklant 1983*, 23-24.
- Schiltmans, D.E.A., 2002: *Plangebied Wakkerendijk 128D, gemeente Eemnes. Een Inventariserend Archeologisch Onderzoek*, Amsterdam (RAAP-notitie 244).
- Schiltmans, D.E.A., 2004: Wakkerendijk 128D, Eemnes, in *Archeologische Kroniek Provincie Utrecht*, Utrecht, 86-87.
- Schute, I.A./ C.M. Soonius, 1996: *Het Gooi en de Vechtstreek. Voorlopige archeologische potentiekaart* (RAAP-rapport 204).
- Sinck, Lucas Jansen. 1619: *Kaart van de limietscheiding tussen Eemnes en het Gooi*
- Stapert, D., 1982: Hilversum en Laren, in *Archeologische Kroniek van Holland over 1981*, Holland 14, 195-198.
- Tent, W.J. van, 1969: Archeologisch Nieuws, in *KNOB* 69.
- Tent, W.J. van, 1990: Eemland, in *Archeologische Kroniek Provincie Utrecht 1988/1989*, 40-41.
- Tirion, Isaak. 1750: *Nieuwe kaart van het Baljuwschap Gooyland, de Loosdrecten, Mijnden, Hollands Loenen en Weesperkarspel*
- Tol, ir. T. van, 1982: Landbouw-historisch onderzoek van de Gemeente Laren, in *Kwartaalbericht Historische Kring Laren* 3, 5-8.

- Tol, ir. T. van, 1984: De Gooische tafelbergen, in *Kwartaalbericht Historische Kring Laren* 11, 27-36.
- Tol, ir. T. van, 1984: De Gooische tafelbergen, in *Kwartaalbericht Historische Kring Laren* 12, 46-56.
- Tol, ir. T. van, 1986: De verdwenen nederzetting Laren bij het Sint Janskerkhof, in *Historische Kring Laren, Kwartaalbericht 1986 – jrg5*, 59-100.
- Tol, ir. T. van, 1987: De Sanderij 't Heijvelt te Laren en nogmaals de ouderdom van de molen, in *Kwartaalbericht Historische Kring Laren* 22, 64-69.
- Tol, ir. T. van, 1988: Het tolhuis nabij het Sint Janskerkhof waarin thans het Geologisch Museum Hofland is gevestigd, in *Kwartaalbericht Historische Kring Laren* 26, 56-63.
- Verhagen, J.W.H.P., 2008: Gemeente Helden, Archeologische waarden- en verwachtingskaart, Amsterdam (ZAN 147).
- Vervloet, J., S. van den Bergh, 2007: Nederzettings- en Ontginningsgeschiedenis, in *Eemland in verandering. Ontginning en ruilverkaveling in het gebied van de Eem*, Utrecht, 15-36.
- Visscher, H., 1991: *Eemland. Een archeologische kartering, inventarisatie en waardering*, Amsterdam (RAAP rapport 40).
- Vlamings, G.C.L., 1980: Bekerpot randscherf, in *Jaarverslag Naerdincklant 1979*, 7.
- Vlamings, G.C.L., 1981: Onderzoek steenmateriaal op en vanaf stuwwallen van het Gooi, in *Jaarverslag Naerdincklant 1980*, 15-19,27-28.
- Vlamings, G.C.L., 1983: Onderzoek Eemnes Zuydwend, in *Jaarverslag Naerdincklant 1982*.
- Vlamings, G.C.L., 1991: Sus Scrofa in het Gooi, in *Jaarverslag Naerdincklant 1990*, 18-19.
- Vlamings, G.C.L., 1994: Verrassing, in *Jaarverslag Naerdincklant 1993*, 28-29.
- Vlamings, G.C.L., 2000: Op de lange baan lopen, in *Jaarverslag Naerdincklant 1999*, 20-21.
- Voort, H. van der, 2010, De Sint Vituskerk op het Sint Janskerkhof, in *Tussen Vecht en Eem*, 28, pag. 20-32
- Vos, G., Oudste hoefijzr gevonden in Laren, in *Kwartaalbericht Historische Kring Lare*, 6, 13
- Vrankrijker, A.C.J. de, 1961, De Eembrug, Baarn
- Vrankrijker, A.C.J. de, 1986: Banscheydinge tussen die van Hilversum en Larecarspel, in *Streekarchief*.
- Vries Lentsch, E. de, 2009: Opvallende vondsten bij onderhoud grafheuvels Zuiderheide, Schraapsteen met 'tjapjes' eraf, in *Gooi- en Eemlander 2009*.
- Vos, G., Oudste hoefijzer gevonden in Laren, in *Kwartaalbericht Historische Kring Laren* 6, 13.
- Waal, M.S. de, 2004: *Plangebied Blaricummermeent, gemeente Blaricum: een inventariserend archeologisch onderzoek*, Amsterdam (RAAP-rapport 1082).
- Waal, M.S. de, 2005: Blaricum. Blaricummermeent, in *Holland, Archeologische kroniek*, 37, 18-19.
- Walet, B., 1994: Rendierjagers in het Gooi of wishful-thinking II, in *Jaarverslag Naerdincklant 1993*, 20-23.
- Walet, B., 1999-2001: Sporen uit de Steentijd 1 t/m 9, in *Geomus* 6-11.
- Walet, B./Boelsma, A., 1999: De Aardjesberg, een steentijdvindplaats, gelegen binnen het archeologische monument op de Westerheide te Hilversum. Van Midden-Acheul tot Middeleeuwen, in *APAN-EXTERN* 8, 68-91.
- Walet, B., 2008: De Steentijd in het Gooi, in *Jaarverslag 2007 van de Archeologische afdeling Nardincklant*, 12-33.
- Wieringa, L., 2008: Verslag van de secretaris over 2007, in *Jaarverslag 2007 van de Archeologische afdeling Naerdincklant*, 3-4.

Wimmers, W.H., 1991. *Een archeologisch onderzoek in de akker van de Aardjesberg, Westerheide, gem. Hilversum. De staat van het monument ten de aard van de vindplaats*. Wageningen (DLO-Staring Centrum rapport 12).

Wimmers, W.H./R.R. van Zweden, 1992: *Archeologische en historisch-geografische elementen in een natuurgebied. Antropogene achtergronden van de Gooise natuurgebieden*, Wageningen (DLO-Staring Centrum rapport 143).

Wimmers, W.H./ W. Groeneman-Van Waateringe/ Th. Spek, 1993: Het culturele erfgoed van een natuurgebied. Honderden eeuwen menselijke activiteit in het natuurlandschap van de Bussumer- en Westerheide, in *Historische Geografie Tijdschrift* 11.2, 53-74.

Wolfrat, R., 2008: Jaarverslag veldwerk/vondstcoördinator over 2007, in *Jaarverslag 2007 van de Archeologische afdeling Naerdincklant*, 8-10.

Woltering, P.J., 1976: Blaricum, in *Archeologische kroniek van Noord-Holland over 1975*, 253-254.

Woltering, P.J., 1977: Blaricum, in *Archeologische kroniek van Noord-Holland over 1976*, 203-205.

Woltering, P.J., 1983: Blaricum, in *Archeologische kroniek van Noord-Holland over 1982*, 203.

Woltering, P.J., 1984: Blaricum, in *Archeologische kroniek van Noord-Holland over 1983*, 211.

Woltering, P.J., 1990: Blaricum: Tafelberg, in *Archeologische Kroniek van Holland over 1989*, 296.

Zantinge-van Dijkum, J., 1980: Tentoonstelling Ruysdael in de Vaart te Hilversum, in *Westerheem 1980*, 75-76.

Zee, A. van der/ D. Hierck/ H. van Hees, 1999: *Monumenten-inventarisatie Provincie Utrecht: Eemnes – Geschiedenis en architectuur*, Zeist/ Spou – Utrecht.

Websites

ahn.nl

archis.nl

blaricum.nl

blaricum.euweb.info

gooiland.vijftigplusser.nl

hetutrechtsarchief.nl

histkringblaricum.nl

historielaren.nl

historishekringeeemnes.nl/geschiedenis

[historishekringeeemnes.nl/KRONIEK%20EEMNES%20\(HKE\).pdf](http://historishekringeeemnes.nl/KRONIEK%20EEMNES%20(HKE).pdf)

home.wanadoo.nl/h.e.klein/historiecenterframe.html

laren.nl

leidenarchief.nl

molendatabase.org/molendb.php (molendatabase)

protestantsegemeentebларicum.nl

tussenvechteneem.nl/index.html

tussenvechteneem.nl/canon/

vitusblaricum.nl

xs4all.nl/~crbonert/index.htm (molen Laren)